

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนากับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นใหญ่ตอนกลาง (2) ความสัมพันธ์ระหว่างความเชื่อทางพุทธศาสนา และการปฏิบัติทางพุทธศาสนากับการเห็นคุณค่าในตนเองของวัยรุ่นใหญ่ตอนกลางตามตัวแปร เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส รายได้ และประสบการณ์การเข้าร่วมปฏิบัติธรรม กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาครั้งนี้ เป็นวัยรุ่นใหญ่ตอนกลางที่มาเข้าร่วมกิจกรรมทางพุทธศาสนาที่วัดป่าเจริญราชจำนวน 130 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (simple random sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วยแบบสอบถาม ลักษณะข้อมูลส่วนบุคคล แบบวัดความเชื่อทางพุทธศาสนา แบบวัดการปฏิบัติทางพุทธศาสนา และแบบวัดการเห็นคุณค่าในตนเอง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย (mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard deviation) ค่าสถิติ t test ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's product moment correlation) และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA)

1. วัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีความเชื่อทางพุทธศาสนามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.53$) ในขณะที่เดียวกันวัยผู้ใหญ่ตอนกลางที่มีการปฏิบัติทางพุทธศาสนามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ($r = 0.37$)
2. ความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในกลุ่มเพศชายและเพศหญิงมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
3. ความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในกลุ่มอายุต่ำกว่า 50 ปี และกลุ่มอายุ 50-59 ปี มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
4. ความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มการศึกษาต่ำกว่ามัธยมศึกษา กลุ่มการศึกษาระดับมัธยมศึกษา และกลุ่มการศึกษาระดับอุดมศึกษามีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
5. ความเชื่อทางพุทธศาสนาทั้ง 3 กลุ่ม คือ โสด สมรส และแยกกันอยู่/หย่าร้าง/หม้าย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
6. ความเชื่อทางพุทธศาสนาทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มรายได้ต่ำกว่า 10,000 บาท กลุ่มรายได้ 10,000-20,000 บาท และกลุ่มรายได้ 20,000 บาทขึ้นไป มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01
7. ความเชื่อทางพุทธศาสนาและการปฏิบัติทางพุทธศาสนาในกลุ่มที่มีประสบการณ์การเข้าร่วมปฏิบัติธรรม และกลุ่มที่ไม่เคยมีประสบการณ์การเข้าร่วมปฏิบัติธรรมมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับการเห็นคุณค่าในตนเองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

In this thesis, the researcher investigates (1) the relationship between the holding of religious beliefs and participating in religious practices and self-esteem in middle adulthood. The researcher also inquires into (2) the relationship between holding religious beliefs and participating in religious practices and self-esteem in middle adulthood in terms of the demographical characteristics of gender, age, educational level, marital status, income, and experience in the practice of Dhamma.

Using the simple random sampling method, the researcher selected a sample population of 130 persons in middle adulthood who participated in Buddhist activities at Pa Chareon Rat Temple. The instrument of research used to collect data consisted of a questionnaire eliciting demographical

characteristics, a test of religious beliefs, a test of participation in Buddhist practice, and a test for self-esteem.

Techniques of descriptive statistics used in data analysis were percentage, mean and standard deviation. T-test, Pearson's product moment correlation coefficient, and one-way analysis of variance (ANOVA) were also employed for testing purposes.

Findings are as follows:

1. Of the subjects under study, adhering to Buddhist beliefs was found to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01 ($r = 0.53$). Meanwhile, participating in Buddhist practices for these subjects was determined to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01 ($r = 0.37$).

2. The holding of Buddhist beliefs and participating in Buddhist practices by both genders were found to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01.

3. The holding of Buddhist beliefs and participating in Buddhist practices of those of the subjects who were younger than fifty years of age and those who were between the ages of fifty and fifty-nine were found to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01.

4. Holding Buddhist beliefs and participating in Buddhist practices were found to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01 on the part of three groups classified by educational

level. These three groups were those whose educational level was lower than secondary school, those whose educational level was at the high school level, and those whose educational level was at a tertiary level. Accordingly, all three educational levels were determined to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01.

5. Holding Buddhist beliefs by members of three groups as classified by marital status—those who were single, those who were married, and those who were separated, divorced or widowed—was found to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01.

6. Holding Buddhist beliefs on the part of members of three other groups on the basis of monthly income—those with a monthly income lower than 10,000 baht, those with a monthly income of 10,000-20,000 baht; and those with an income of 20,000 and higher—were ascertained to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01.

7. Holding Buddhist beliefs and participating in Buddhist practices for both of those who were experienced in dhamma practices and those who were not were determined to be positively correlated with self-esteem at the statistically significant level of 0.01.